

Любов Шара,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри всесвітньої історії
та міжнародних відносин,
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка

ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА CITIES 4 CITIES ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖМУНІЦИПАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

Україна, ставши на шлях оновлення, досягла помітних успіхів у царині створення дієвих територіальних громад. За визнанням Європарламенту, «реформа децентралізації й збільшення можливостей місцевої влади є однією з найуспішніших реформ на сьогодні... Європейська Комісія має уважно вивчити вдатний досвід децентралізації в Україні та розглянути його практичне втілення в інших державах» [1].

Дійсно, з квітня 2014 р. відбулися адміністративно-територіальні реформатування, фіскальна децентралізація, розширилися повноваження муніципалітетів. Як результат, терени України поділили на 136 районів, у межах яких запрацювали 1469 громад [3]. Упродовж 2021-2024 рр. мали би увідповіднити перетворення з чинним законодавством і Європейською хартією місцевого самоврядування, утім, повномасштабна війна внесла серйозні корективи.

Трансформувалася нормативно-правова база, інституції виборної влади почали взаємодіяти з військовими адміністраціями, армійським командуванням, громадськими й волонтерськими організаціями. Додалися нові напрями роботи, що вимагають від територіальних громад максимальної концентрації, злагодженості у функціонуванні їхніх структурних підрозділів, пошуку допоміжних джерел фінансування задля ефективного вирішення проблем, зумовлених викликами воєнного стану.

За нинішніх обставин помітно активізувалося співробітництво між муніципалітетами України та Європейського Союзу. Одним з інструментів

їхнього партнерства стала онлайн-платформа Cities 4 Cities, створена з ініціативи очільника Палати місцевих влад Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи і Бернда Фьорінгера, мера німецького міста Зіндельфінген. Cities 4 Cities – це безкоштовний майданчик для допомоги українському місцевому самоврядуванню знаходити європейських партнерів, механізми реалізації різноманітних проєктів муніципальної інфраструктури, комунікувати. За словами Бернда Фьорінгера, платформа «акумулює запити та потреби українських міст із можливостями, знаннями, досвідом і пропозиціями інших міст Європи; дозволяє швидше й ефективніше підтримувати наших українських друзів і партнерів» [2].

Офіційне відкриття Cities 4 Cities відбулося 29 березня 2022 р. у Страсбурзі, у присутності Бернда Фьорінгера, посла України Бориса Тарасюка, тодішнього Генерального секретаря Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи Андреаса Кіфера і керуючого директора STAR Cooperation Олівера Мессера.

Офіс Cities 4 Cities розташований у місті Зіндельфінген, районному центрі землі Баден-Вюртемберг. Головні фокуси його діяльності націлені на співробітництво органів місцевого самоврядування України та ЄС; допомогу українським громадам знайти міжнародних партнерів для оперативного реагування на виклики війни; промоцію муніципальної взаємодії як необхідного елемента післявоєнної відбудови України. Властиво, що означене розглядається у якості стимулюючого чинника для входження нашої держави до Європейського Союзу [4].

Завдяки Cities 4 Cities українські громади можуть першочергово претендувати на реалізацію міжмуніципального партнерства у таких проєктах: отримання вантажівок із гуманітарною допомогою, Phoenix4UA (надання уживаних транспортних засобів і комунальної техніки), дитячі й молодіжні табори, співпраця у царині освітніх, медичних, культурних закладів.

У вересні 2022 р., воліючи покращити міжмуніципальне комунікування, Cities 4 Cities об'єдналася з United 4 Ukraine (ініціатива SALAR International і

мерії Львова, за підтримки Sida – Шведського агентства з питань міжнародного розвитку). United 4 Ukraine розташована у Львові, опікується довгочасним побратимством між українським та європейськими містами.

31 січня 2023 р. у польському місті Войновіце провели форум муніципального партнерства Україна – ЄС, під час якого мери українських, польських і німецьких громад підписали 17 спільних угод й домовилися про співпрацю з громадами-побратимами. Йшлося про подолання труднощів у водопостачанні населення, розвиток місцевих пожежних частин, спорт, підтримку бджільництва, культурний обмін між такими громадами, як Солонянська (Україна) і Грос Герау (Німеччина), Чортківська (Україна) і Баден Сод Сальмюнстер (Німеччина), Охтирка (Україна) і Лешно (Польща), Рокитнянська (Україна) і Бератхаузен (Німеччина), Гніванська (Україна) і Тальгейм (Німеччина), Широківська (Україна) і Штокельсдорф (Німеччина) [4].

27 лютого 2023 р. у Зіндельфінгені Cities 4 Cities та United 4 Ukraine підписали Меморандум про взаєморозуміння на форумі муніципального партнерства, аби розширити горизонти довготривалої взаємодії громад України та ЄС [4].

Доречно наголосити, що формат нетворкінгових зустрічей надзвичайно корисний, оскільки у неформальній обстановці детальніше проговорюються наболілі проблеми, люди охочіше обмінюються власним досвідом, налагоджують особистісні контакти, пришвидшуючи потому реалізацію обопільних проєктів.

Опрацьовані нами матеріали офіційного сайту Cities 4 Cities | United 4 Ukraine демонструють продуктивність міжмуніципального партнерства. Для підтвердження цього наведемо декілька прикладів. Так, у жовтні 2022 р. муніципалітети округу Бьоблінген (район землі Баден-Вюртемберг, Німеччина) відправили в Україну 4 вантажівки гуманітарної допомоги, поміж якої були вкрай необхідні генератори. Надійшла вони у територіальні громади Павлограда, Марганця, Рівного, кількох міст Харківської області (Валки, Ізюм, Куп'янськ,

Мерефа). Генератори передали для твердопаливних котелень, комунальних закладів, соціальних служб [4].

Упродовж листопада 2022 – січня 2023 рр. Менська громада Чернігівської області отримала 12 автомобілів від закордонних муніципалітетів, з яких 2 пожежні спецавтомобілі Mercedes від польської гміни Журакув, 3 буси Volkswagen – від латвійського муніципалітету Олайне [4].

У грудні 2022 р. талановита молодь м. Звягеля Житомирської області відвідала Зіндельфінген у рамках проєкту Kulturelle Feriencamp (культурний освітньо-розважальний табір). Протягом десяти днів для гостей влаштовували воркшопи, заняття у робочих групах, екскурсії, катання на конях, ковзанах, подорожі до зоологічно-ботанічного саду Вільгельма й родинного замку Гогенцоллернів [4].

Улітку 2023 р. шведська громада Тиресо організувала табір для українських дітлахів із села Білогородка Київської області. Більшість із них пережили російську окупацію, втратили батьків, тому відпочинок у літньому таборі став соціальною реабілітацією, способом психологічного розвантаження від травматичного досвіду війни. Загалом же на 15 березня 2024 р. кількість українсько-шведських партнерств досягла 16-ти (проєкти про поведження з твердими побутовими відходами, будівництво індустріальних парків, релокацію підприємств, співпрацю в освітній царині, наданні послуг по догляду за людьми похилого віку тощо) [4].

Задля набуття українськими громадами навичок підготовки заявок на отримання допомоги від європейських муніципалітетів у грудні 2023 р. Cities 4 Cities організувала тренінг «Можливості участі в проєктах транскордонного співробітництва для українських громад». Спікерами виступила команда технічної підтримки TESIM (проєкт із технічної підтримки впровадження та управління програмами ENI CBC), які проконсультували потенційних аплікаторів програм транскордонного співробітництва ЄС. Станом на грудень 2023 р. Україна вже брала участь у чотирьох із семи програм транскордонного співробітництва Interreg NEXT ЄС (Польща-Україна, Румунія-

Україна, Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна, Басейн Чорного моря). Європейський Союз асигнував 373 млн євро для грантових пропозицій українських муніципалітетів у форматі транскордонного співробітництва на 2021-2027 рр. [4].

Суголосним став й онлайн-курс «Міжнародна співпраця для громад», проведений у січні 2024 р. Cities 4 Cities і SALAR International. Його мета націлювалася на навчання представників українських громад розуміти та ефективно впроваджувати міжнародну співпрацю. Відтак, понад 900 учасників пройшли тижневе навчання, а 572 особи отримали сертифікати про успішне завершення курсу [4].

Наведені факти є лише невеликою частиною результатів міжмуніципального партнерства через онлайн-платформу Cities 4 Cities. Утім, й вони стали незаперечним підтвердженням її значимості для міжмуніципального співробітництва України та країн Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Європарламент визнав децентралізацію однією з найуспішніших реформ в Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3189813-evroparlament-viznav-decentralizaciu-odnieu-z-najuspisnisih-reform-v-ukraini.html>. (дата звернення 12.04.2024).
2. Офіс Ради Європи в Україні. Cities 4 Cities: започаткування онлайн-платформи для підтримки органів місцевого самоврядування України. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/cities4cities-new-matchmaking-platform-launched-to-support-ukrainian-local-and-regional-authorities>. (дата звернення 16.04.2024).
3. Реформа децентралізації. URL: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>. (дата звернення 12.04.2024).
4. Cities 4 Cities | United 4 Ukraine. URL: <https://cities4cities.eu/pro-nas/>. (дата звернення 16.04.2024).